

Odisee
DE CO-HOGESCHOOL

Evaluëren bij Community Service Learning

Evaluëren bij Community Service Learning

Tine Van den Broeck

14 september 2023

1.

Inleiding

2.

Begripsverheldering

3.

Eerste onderzoeksvraag: hoe evalueren docenten CSL? Wat zijn hun valkuilen?

4.

Tweede onderzoeksvraag: hoe kan je 'moeilijk meetbare' doelen binnen CSL evalueren? Vermijden we daarmee de valkuilen?

5.

Vragen en discussie

Inleiding

MARTHA NUSSBAUM (2016)

“De universiteiten hebben een cruciale rol in het vormgeven van de maatschappij van morgen. De kloof tussen de persoonlijke, op het eigenbelang gerichte emoties en de ruimere gemeenschap kunnen we leren te overbruggen door een **opvoeding van de emoties**, zodat mensen hun lot herkennen in dat van de anderen en gevoelens van medeleven ontwikkelen ook voor mensen die ze niet kennen.”

COMPETENTIEGERICHT ONDERWIJS

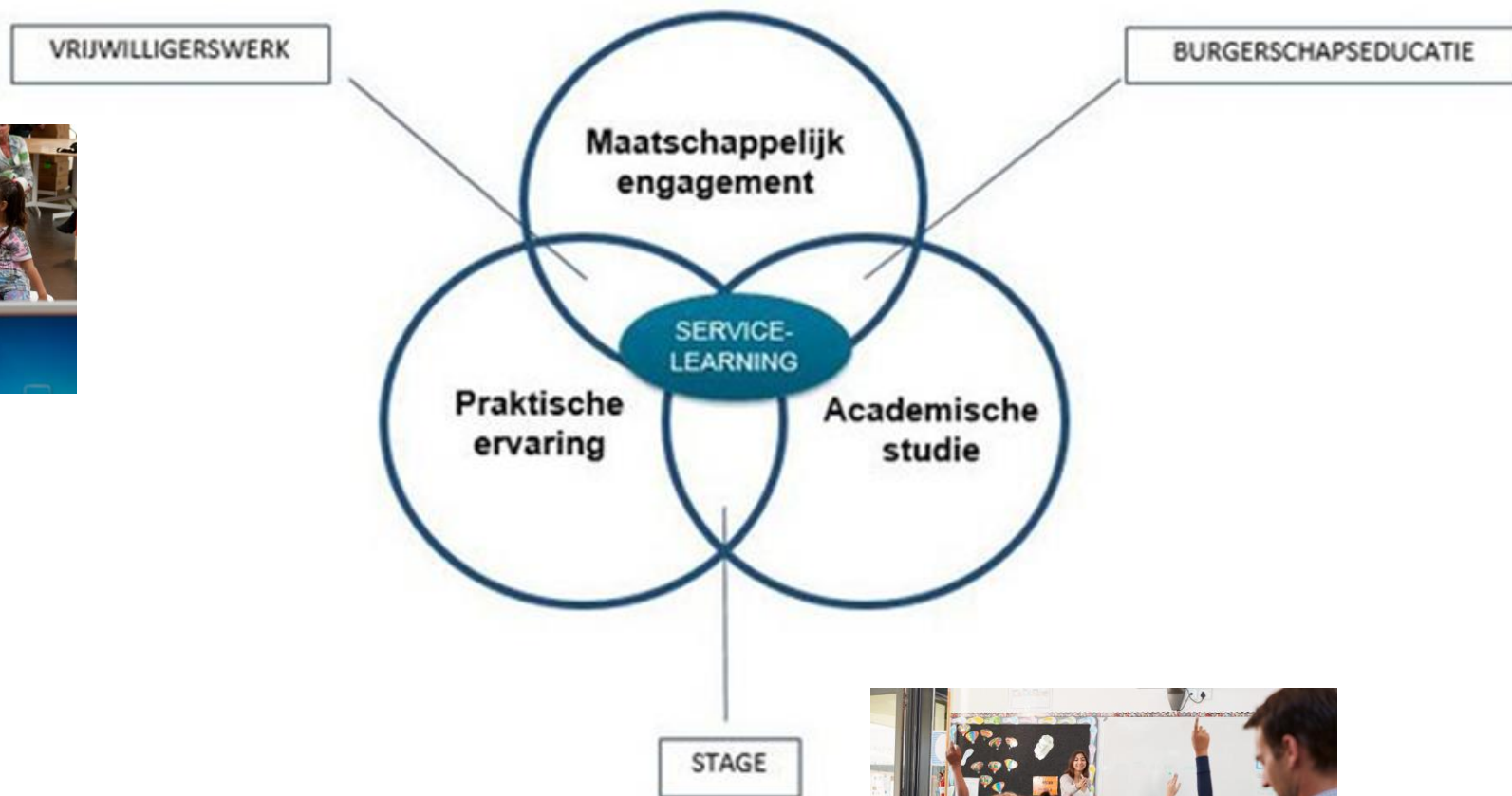
Voorbeeld. Kerndoelen onderwijs:

- **Leergierigheid en eigenaarschap:** is nieuwsgierig, zoekt actief naar situaties om zijn competentie te verbreden en te verdiepen en neemt het leren in eigen handen.
- **Diversiteitsdenken:** bekijkt personen en situaties vanuit verschillende invalshoeken, stuurt het eigen referentiekader bij vanuit interactie met anderen, ziet diversiteit als een normaal onderdeel van de maatschappij en gebruikt het als leerkans.
- **Maatschappelijk engagement:** kiest ervoor een maatschappelijk engagement op te nemen om bij te dragen tot een betere wereld.

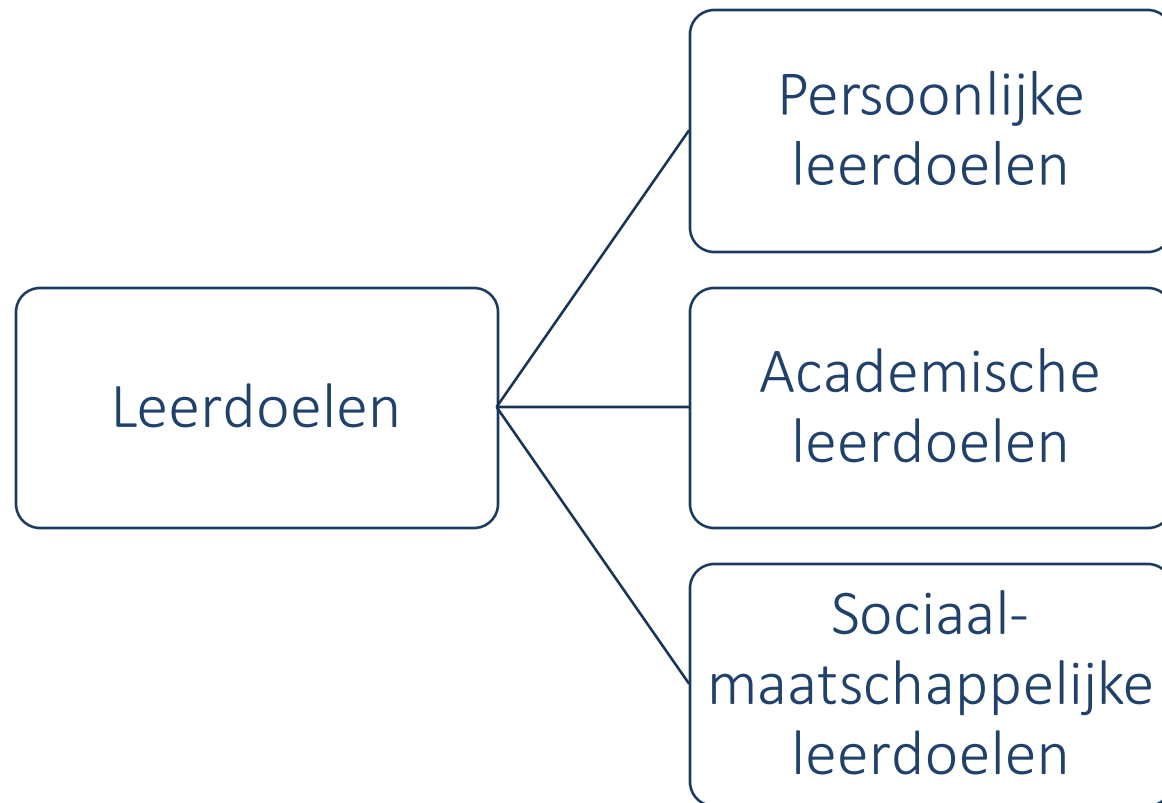
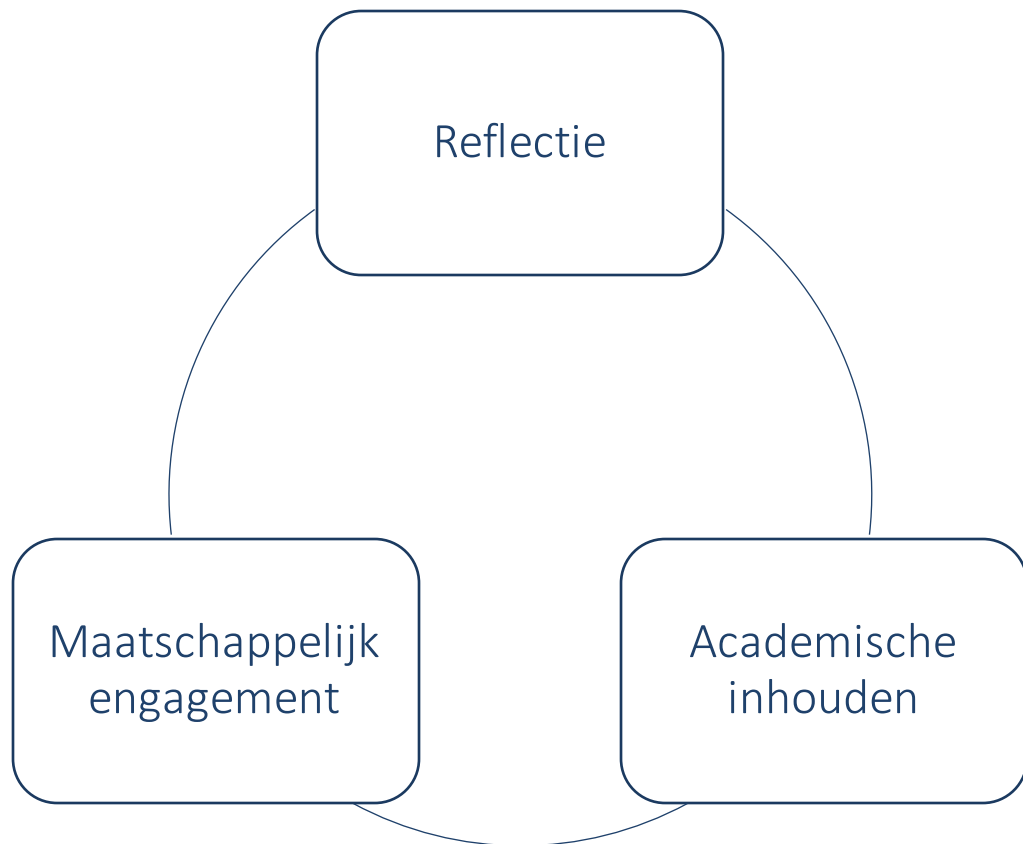
COMPETENTIEGERICHT ONDERWIJS

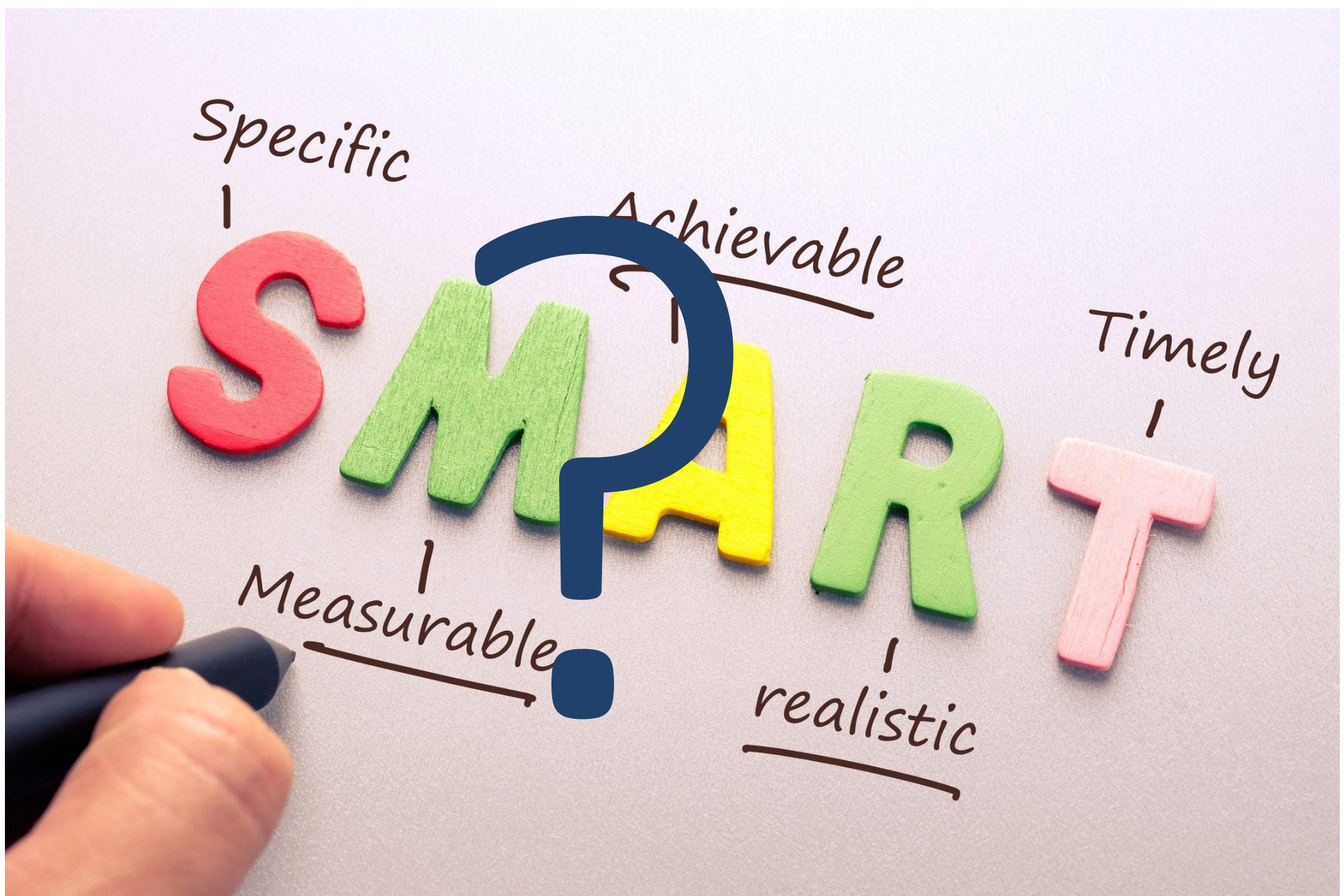
- Competentie = kennis, vaardigheid en attitude
 - In CSL vaak moeilijk meetbaar leerdoelen: solidariteit, geraakt worden, openstaan voor, kritisch denken...
- In Community Service Learning staat de wisselwerking tussen kennis, vaardigheden en attitudes centraal.

COMMUNITY SERVICE LEARNING (CSL)

COMMUNITY SERVICE LEARNING (CSL)

2.

Inleiding en begripsverheldering

1. VALIDITEIT

1. Wat?

- De evaluatie dekt de vooropgestelde doelen af.
- De evaluatie toetst wat er geëvalueerd moet worden.

1. VALIDITEIT

1. Principle of alignment

1. VALIDITEIT

2. Backwash

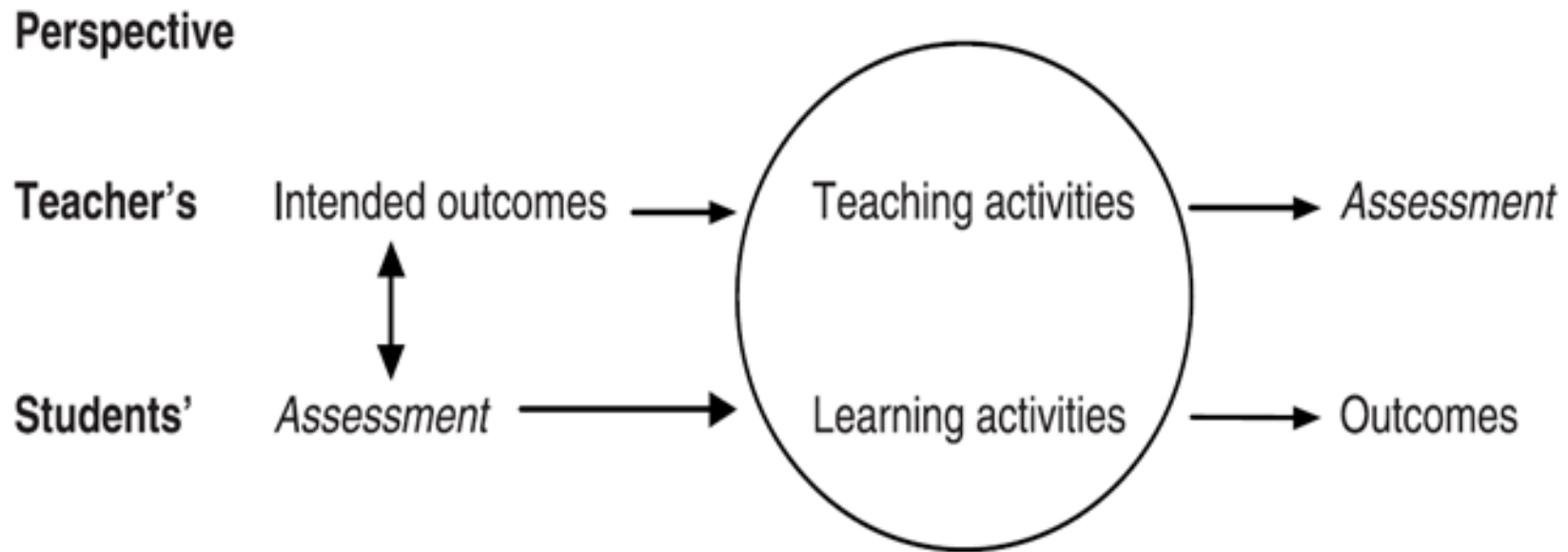

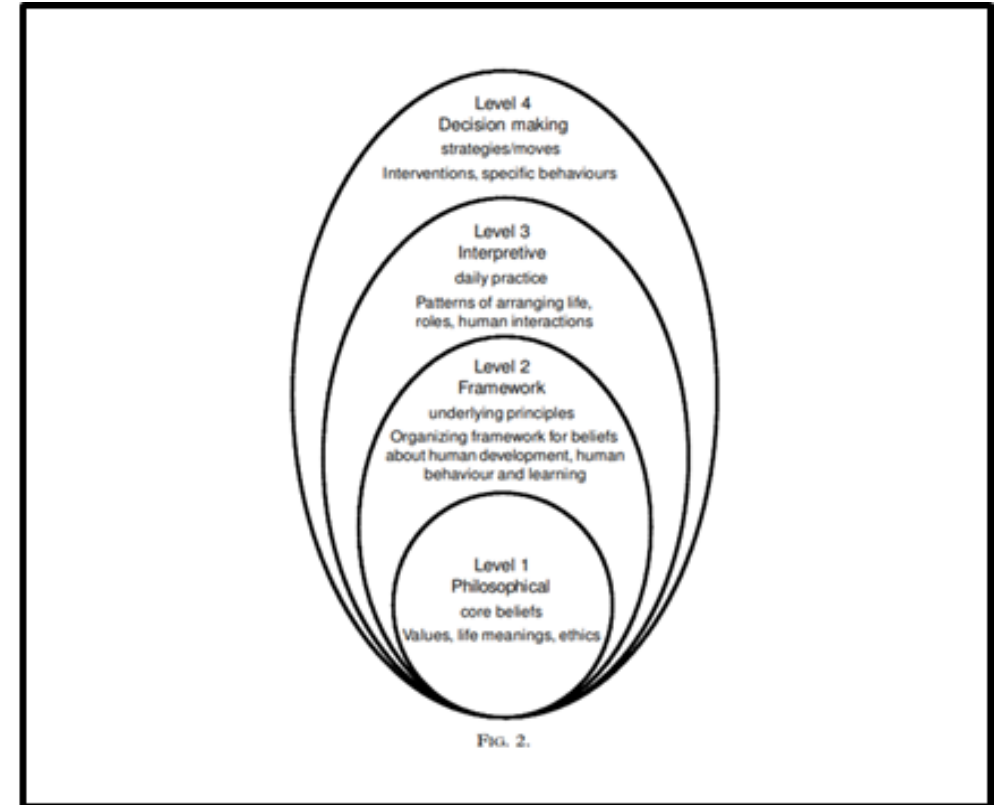
Figure 9.2 Teacher's and student's perspectives on assessment

Biggs (1999)

2. BETROUWBAARHEID

- Geeft de evaluatie aanleiding tot consistente beoordeling ?
- Zijn de resultaten bij een evaluatie op een ander tijdstip of door andere beoordelaar identiek?

2. BETROUWBAARHEID

$$\int \frac{1}{ax^2 + bx + c} dx = \begin{cases} \frac{1}{\sqrt{b^2 - 4ac}} \ln \left| \frac{2ax + b - \sqrt{b^2 - 4ac}}{2ax + b + \sqrt{b^2 - 4ac}} \right| + C & \text{als } b^2 > 4ac \\ \frac{2}{\sqrt{4ac - b^2}} \arctan \frac{2ax + b}{\sqrt{4ac - b^2}} + C & \text{als } b^2 < 4ac \end{cases}$$

3. TRANSPARANTIE

Studenten moeten precies weten wat de bedoeling van de evaluatie is, wat van hen wordt verwacht, welke criteria en welke evaluatievorm worden gebruikt, enz.

3. TRANSPARANTIE

Het transparant formuleren van evaluatiecriteria bij start van het opleidingsonderdeel. Jaaa! Maar...

- Backwash (Lewis Elton, 1987). Assessment bepaalt wat en hoe men leert. De lerende komt niet verder dan de vooropgestelde criteria.
- CSL heeft nood aan verrassingsleren
 - Onvoorspelbare context
 - Persoonlijk traject student

→ **Concept van ‘vormingsdoelen’ (KULeuven):** einddoel voor iedereen anders, niet op voorhand helemaal vast te leggen, deel van een proces: ‘openstaan voor’, ‘bereid zijn tot’

3.

Onderzoeksvraag 1:

Hoe evalueren docenten CSL?
Wat zijn hun valkuilen?

Onderzoeksvraag 1: Hoe evalueren docenten csl? Wat zijn de valkuilen?

DOCENTEN ZOEKEN HUN WEG. WAT ZIJN HUN VALKUILEN?

1. VALIDITEIT
2. BETROUWBAARHEID
3. TRANSPARANTIE

1. VALIDITEIT

1. Enkel meetbare doelen evalueren

- Administratie (Alles ingevuld? Voldoende sessies gedaan? ...)
- Academisch luik

2. Slechts basisniveau evalueren

- 'Actieve deelname aan de reflectiemomenten'
- 'Student onthoudt zich van racistische uitspraken'

→ **Hoewel vooropgesteld wordt het evalueren van attitudes/moeilijk meetbare doelen vermeden.**

1. VALIDITEIT

3. **Optellen van deelpunten, waarbij de eindscore niet representatief is voor competentie student**
 - Biggs (1999): pleidooi om criteriumgerichte scores te geven in plaats van mathematische
4. **Vage criteria bij reflecties**
 - ‘Diepgang’
5. **Gebruik van gedragsindicatoren bij persoonlijk luik**
 - Vaak enkel via evaluaties van reflecties, niet via rechtstreekse observatie

1. VALIDITEIT

Voorbeeld

STAP 2: Hoe kan je leren uit deze situatie op vlak van (a) academische inzichten, (b) inzicht in je eigen persoon, (c) inzicht in de maatschappij (Examine per category) (/8)

a. Academische inzichten die je vroeger/recent hebt opgedaan (/3)

De student linkt inzichten uit de les aan de eigen ervaring. (0 = inzichten zijn niet relevant voor de beschreven situatie, 1 = relevante inzichten)

De student kan de situatie analyseren op basis van de academische inzichten. (0= niet of onjuist, 1 = beperkt, 2 = ruim voldoende)

b. Inzicht in je eigen persoon (/ 2)

De student kan benoemen welke inzichten hij/zij opgedaan heeft over zichzelf. (0 = niet, 1= één à twee inzichten, nog beperkt 2 = aantal zinvolle inzichten)

Onderzoeksvraag 1: Hoe evalueren docenten CSL? Wat zijn de valkuilen?

DOCENTEN ZOEKEN HUN WEG. WAT ZIJN HUN VALKUILEN?

1. VALIDITEIT
2. BETROUWBAARHEID
3. TRANSPARANTIE

2. BETROUWBAARHEID

1. Illusie van objectiviteit door formalisering

- 'SMART' als ideologie
- Gebruik van gedragsindicatoren
- Evaluatiematrices en verbeter sleutels

→ **Onvoldoende aandacht voor
interbeoordelaarsbetrouwbaarheid**

→ **Onvoldoende aandacht voor HALO- en HORN-
effect**

2. BETROUWBAARHEID

Voorbeeld

2. BETROUWBAARHEID

2. Onvoldoende of verkeerdelijke informatie over de student

- Door evaluatie op basis van slechts 1 moment (WYSIATI)
- Door gebrek aan rechtstreekse evaluatie, bv. enkel reflectieportfolio
- Door sociaal wenselijke antwoorden (Schön: espoused theory <> theory in use)

→ **Vaak moet een docent alleen een grote groep docenten begeleiden en evalueren**

Onderzoeksvraag 1: Hoe evalueren docenten CSL? Wat zijn de valkuilen?

DOCENTEN ZOEKEN HUN WEG. WAT ZIJN HUN VALKUILEN?

1. VALIDITEIT
2. BETROUWBAARHEID
3. TRANSPARANTIE

3. TRANSPARANTIE

1. Verdoken evaluatie

- Docenten maken toch een beeld van studenten tijdens zogezegde beoordelingsvrije oefenkansen

2. Veel onduidelijkheid over wat formatief evalueren nu eigenlijk is

- “Nee, ik vind niet dat reflectie moet geëvalueerd worden. Ik vind dat een dooddoener van onze opleiding. Ik geloof veel meer in babbelen. Mag wel meegenomen in een eindevaluatie. Enkel formatief evalueren.”

3. TRANSPARANTIE

3. **Peer- en zelfevaluatie: wordt evaluator of geëvalueerde beoordeeld?**
4. **Er wordt geen ruimte gelaten voor verrassingsleren.**
 - Uit zorg om de evaluatiecriteria erg transparant te maken, worden ze rigide.
 - Student raakt er niet voorbij (backwash)

4.

Onderzoeksvraag 2: deel 1

Hoe kunnen we 'moeilijk meetbare doelen' binnen CSL evalueren?

Vermijden we daarmee de valkuilen?

ADVIES 1: ASSESSMENT AS LEARNING

1. Leren en evalueren vallen samen

- Elk evaluatiemoment is een leermoment
- Elk leermoment is een evaluatiemoment

2. Geen optelsom van evaluatiemomenten

- Informatie gebruiken om een zo volledig mogelijk, holistisch beeld te krijgen van de student
- Eindscore is criteriumgericht

→ **Voorwaarde: begeleiders hebben zicht op proces student, er wordt hiervoor tijd en ruimte vrijgemaakt**

ADVIES 2: EIGENAARSCHAP (AGENCY) OPNEMEN IN EVALUATIECRITERIA

1. Hoe definiëren?

- het in handen nemen van het eigen leerproces
- voor zichzelf optimale leerkanalen creëren

2. Eigenaarschap beschouwen als een leerdoel, niet alleen als een middel om een doel te bereiken

3. Zichzelf stretchen en risico nemen wordt aangemoedigd

4. Stimuleert een persoonlijke invulling, de student raakt voorbij de opgelegde evaluatiecriteria

ADVIES 3: 360°-EVALUATIE

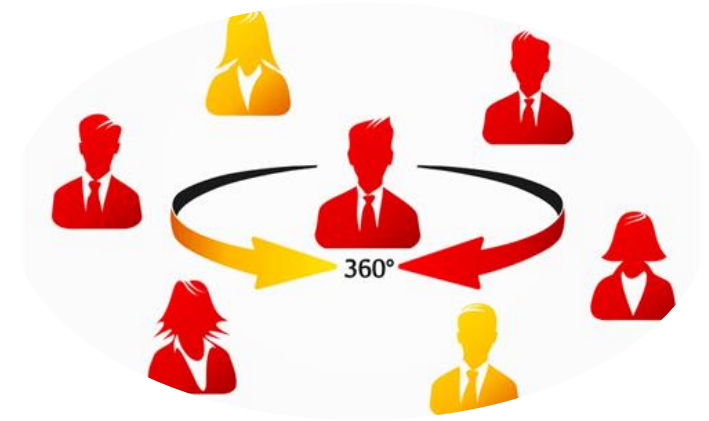
1. Inzetten op intersubjectiviteit
2. Samenwerking met community

- Voor begeleiding
- Voor evaluatie

3. Alert zijn voor 'anchoring'

- Wie het eerst spreekt of het luidst, heeft meer invloed op het gesprek
- Beperken doordat betrokkenen een schriftelijke neerslag hebben alvorens deel te nemen aan een tafelgesprek

4. Inzetten op intervisie evaluatoren

4.

Onderzoeksvraag 2: deel 2

Hoe kunnen we 'moeilijk meetbare doelen' binnen CSL evalueren?

Vermijden we daarmee de valkuilen?

Onderzoeksvraag 2: vermijden we daarmee de valkuilen?

VERMIJDEN WE DE VALKUILEN?

1. VALIDITEIT
2. BETROUWBAARHEID
3. TRANSPARANTIE

1. VALIDITEIT

- 1. Hoewel vooropgesteld wordt het evalueren van attitudes/moeilijk meetbare doelen vermeden.**
 - Vaak uit ongemakkelijkheid
 - **Assessment as learning:** meer tijd samen, meer vertrouwen in eigen evaluaties
- 2. Optellen van deelpunten, waarbij de eindscore niet representatief is voor de competentie student**
 - **Assessment as learning:** meer informatie over student maakt holistische eindscores mogelijk

1. VALIDITEIT

3. Gebruik van gedragsindicatoren bij persoonlijk luik

- Gedragsindicatoren helpen de begeleider-evaluator en zijn daarom zinvol
- Er zijn echter belangrijke beperkingen:
 - Attitudes zijn niet rechtstreeks waarneembaar: grote individuele verschillen in uitdrukking van eenzelfde attitude → gedragsindicatoren schieten altijd te kort
 - Bij een eenmalig evaluatie-moment laat een student zich van zijn beste kant zien → nodig om te evalueren op verschillende momenten en in verschillende situaties
- Assessment as learning geeft de kans gewoontegedrag te observeren, wat nodig is om een zicht te krijgen op iemands attitudes.
- Niet alleen reflecties van studenten als bron gebruiken, ook rechtstreekse waarnemingen

Onderzoeksvraag 2: vermijden we daarmee de valkuilen?

VERMIJDEN WE DE VALKUILEN?

1. VALIDITEIT
2. BETROUWBAARHEID
3. TRANSPARANTIE

2. BETROUWBAARHEID

1. Onvoldoende aandacht voor interbeoordelaarsbetrouwbaarheid

- 360°-evaluatie
- Optimaliseren van de uniformiteit van evalueren

2. Onvoldoende aandacht voor HALO- en HORN-effect + WYSIATI

- Voortdurend inzetten op bewustheidsvorming van docenten
- Intervisie-gesprekken met docenten: eigen beeldvorming en blinde vlekken onder de loep nemen

2. BETROUWBAARHEID

2. Onvoldoende of verkeerdelijke informatie over de student

- Assessment as learning zorgt voor meer informatie over student
- Studenten rapporteren minder sociaal wenselijk te reflecteren als ze het gevoel hebben dat hun begeleider dicht bij hen staat

Onderzoeksvraag 2: vermijden we daarmee de valkuilen?

VERMIJDEN WE DE VALKUILEN?

1. VALIDITEIT
2. BETROUWBAARHEID
3. TRANSPARANTIE

3. TRANSPARANTIE

1. Verdoken evaluatie

- Vaak met de bedoeling studenten beoordelingsvrije oefenkansen te geven, studenten zijn bang om afgerekend te worden op fouten
- Eigenaarschap opnemen in evaluatiecriteria: 'Fouten' maken betekent vaak zichzelf stretchen
- Holistisch evalueren ipv deelpunten optellen

3. TRANSPARANTIE

2. Veel onduidelijkheid over wat formatief evalueren nu eigenlijk is

- Assessment as Learning is zowel formatief als summatief
- Voorbeeld theateropleiding

3. Peer- en zelfevaluatie: wordt evaluator of geëvalueerde beoordeeld?

- Beide, dit wordt ook zo aan student gecommuniceerd

3. TRANSPARANTIE

4. Er wordt geen ruimte gelaten voor verrassingsleren.

- Eigenaarschap opnemen in evaluatiecriteria (backwash)
- Student persoonlijke leerdoelen laten formuleren
 - op basis van eigen leerproces
 - op basis van context in community
- cf. concept 'vormingsdoelen' KULeuven

5.

Vragen en discussie

VERMIJDEN WE DAARMEE DE VALKUILEN?

VRAGEN DISCUSSIE

Opmerkingen? Vragen?

VRAGEN DISCUSSIE

1. Geldt *'the principle of alignment'* ook voor 'geraakt worden', 'openstaan voor', ... ? Of zorgt de context hier al voldoende voor?
2. Kan de evaluatie louter kwalitatief zijn? Of wordt het leren extra gestimuleerd als er ook een score wordt toegekend?
3. Staat een evaluatie van eigenaarschap intrinsieke motivatie in de weg?
4. Is een evaluatie van affectieve competenties ethisch? Of schenden we de privacy?

Wat zijn jullie ervaringen?

BRONNEN

- Biggs, J. (1999) What the Student Does: teaching for enhanced learning, *Higher Education Research & Development*, 18:1, 57-75
- Biggs, J. (2003). Aligning teaching for constructing learning. *Higher Education Academy*, 1(4).
- Kahneman, D. (2012). *Ons feilbare denken: thinking, fast and slow*. Business Contact.
- Schön, D. A. (1987). Educating the reflective practitioner.

BRONNEN

- Sluijsmans, D., Kneyber, R., & Warrink, E. (Eds.). (2016). *Toetsrevolutie: naar een feedbackcultuur in het voortgezet onderwijs*. Phronese.
- Dochy, F. J. R. C., Berghmans, I., Koenen, A. K., & Segers, M. (2015). *Bouwstenen voor high impact learning: het leren van de toekomst in onderwijs en organisaties*. Boom Lemma uitgevers.
- Mottart, M. (2015). Service-learning: vorming van de student als volledig persoon door de integratie van dienen, reflecteren en leren. *Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid*, 5, 386-395.